

Jancewicz, Ewa

Działalność wydziału katechetycznego kurii diecezjalnej płockiej w zakresie formacji katechetów w latach 1990-2008

Studia Płockie 38, 295-316

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ewa Jancewicz

DZIAŁALNOŚĆ WYDZIAŁU KATECHETYCZNEGO KURII DIECEZJALNEJ PŁOCKIEJ W ZAKRESIE FORMACJI KATECHETÓW W LATACH 1990-2008

W Kościele Płockim, który od wielu wieków podejmuje różnorodną działalność duszpastersko-katechetyczną, szczególnie miejsce zajmuje formacja katechetów. Nowy okres działalności katechetycznej, w ostatnim stuleciu, stanowił czas po 1989 roku, kiedy to w Polsce dokonały się znaczące przemiany ustrojowe. Miały one również wpływ na kształt edukacji realizowanej między innymi w obszarze szkoły. W ich wyniku od 1 września 1990 roku nauka religii znalazła się w wykazie szkolnych przedmiotów nauczania¹. Sytuacja ta otworzyła nowe możliwości w zakresie katechetycznej posługi słowa, ale równocześnie stała się zarówno dla odpowiedzialnych za katechizację, jak i katechetów wielkim wyzwaniem. Z jednej strony katecheza nie mogła zatracić swej tożsamości i specyficznego celu, jakim jest kształtowanie wiary katechizowanych, zaś z drugiej strony nowe miejsce i uwarunkowania wynikające z jej obecności w środowisku szkolnym, postawiły przed katechetami i katechezą nieco inne zadania. Katecheci zostali zobowiązani do realizacji zadań i obowiązków, wynikających nie tylko z misji kanonicznej, lecz także z przepisów prawa oświatowego i specyfiki szkoły².

Obecność katechety w strukturach oświatowych, a szczególnie katecheza szkolna, dokonująca się w warunkach postępującej sekularyzacji życia społecznego i wymagająca, by katecheta był nauczycielem wiary, wychowawcą chrześcijańskim, świadkiem wiary, terapeutą duchowym, animatorem wspólnoty

¹ Zob. Instrukcja dotycząca powrotu nauczania religii do szkoły w roku szkolnym 1990/91, w: *Aspekty prawne nauczania religii rzymskokatolickiej w polskim systemie oświatowym*, red. S. Łabendowicz, Radom 2001, s. 8-11.

² Por. K. Matysek, *Katecheza szkolna*, w: *Wokół katechezy posoborowej. Księga pamiątkowa dedykowana ks. biskupowi Gerardowi Kuszowi, wykładowcy Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego z okazji 65. rocznicy urodzin*, red. R. Chałupniak, J. Kochel, J. Kostorz, W. Spyka, Opole 2004, s. 226-229; por. także A. Potocki, *Katecheta współczesny*, w: *tamże*, s. 136-138.

i partnerem dialogu, domagała się stałej formacji³. Wspólną więc troską wszystkich osób i instytucji odpowiedzialnych za katechezę w Kościele Płockim, zgodnie z przysługującymi uprawnieniami, było podejmowanie, programowanie i koordynowanie formacji katechetów oraz poszukiwanie nowych form, które uwzględniały aktualną sytuację nauki katechezy w szkole i duszpasterstwa katechetycznego.

Zasadnicza troska i odpowiedzialność za formację katechetyczną spoczywała na Wydziale Katechetycznym Kurii Diecezjalnej Płockiej, który dążył nie tylko do zapewnienia pełnego przygotowania do posługi słowa, ale i do tworzenia permanentnej formacji katechetów, która pozwoliłaby im na stały rozwój osobowy, religijny i zawodowy. Dyrektorzy Wydziału Katechetycznego: ks. (od roku 1985 biskup) Roman Marcinkowski (1981-1991), ks. Józef Kraszewski (1991-2000) oraz ks. Ryszard Czekalski (2000-2008) organizowali różne formy doskonalenia dla katechetów o zasięgu diecezjalnym, rejonowym, dekanalnym i parafialnym, a mianowicie: sierpniowe diecezjalne spotkania katechetyczne; kurso-rekolekcje; rekolekcje dla katechetów zakonnych i świeckich; dekanalne konferencje katechetyczne; konferencje szkoleniowo-informacyjne dla katechetów pracujących w szkołach ponadgimnazjalnych, gimnazjalnych, specjalnych; spotkania szkoleniowe dla neoprezbiterów i katechetów rozpoczynających pracę katechetyczną; szkolenia dla katechetów świeckich i zakonnych połączone z katechezą wigilijną⁴. Ponadto zorganizowano Studium Katechetyczne Diecezji Płockiej⁵ oraz Letnie

³ Por. J. Bagrowicz, *Katecheta – chrześcijański wychowawca*, w: *Postawy katechetów*, red. M. Majewski, Kraków 1996, s. 45-63; S. Dziekoński, *Zadania katechety jako nauczyciela*, w: *Dydaktyka w służbie katechezy*, red. S. Dziekoński, Kraków 2002, s. 154-175; M. Mendyk, *Katecheta – nauczyciel, wychowawca, świadek. Jego misja w warunkach nowej ewangelizacji*, „Legnickie Studia Teologiczno-Historyczne” (odtąd: LSTH) 1 (2007), s. 15-119; R. Pomianowski, *Katecheta – terapeuta duchowy*, w: *Postawy katechetów*, dz. cyt., s. 64-85; A. Potocki, *Katecheta – nauczyciel religii*, w: *Postawy katechetów*, dz. cyt., s. 30-34; J. Szpet, *Katecheta – świadkiem i przyjacielem*, „Katecheta” (odtąd: Kat) 30 (1986), s. 15-21; J. Zimniak, *Katecheta – świadek wiary*, w: *Postawy katechetów*, dz. cyt., s. 97-103.

⁴ Zob. Archiwum Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej (odtąd: AWK KDP), *Diecezjalne spotkania księży*; tenże, *Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001*; tenże, *Konferencje dekanalne – katecheci duchowni*; tenże, *Konferencje dekanalne – katecheci zakonnicy i świeccy*; tenże, *Konferencje dekanalne – ocenianie*; tenże, *Rekolekcje katechetów 1995-1996*; tenże, *Rekolekcje katechetów 1996-1997*; tenże, *Rekolekcje katechetów 1997-1998*; tenże, *Rekolekcje katechetów 1998-1999*; tenże, *Rekolekcje katechetów 2000-2002*; tenże, *Rekolekcje katechetów 2002-2003*; tenże, *Rekolekcje katechetów 2003-2005*; tenże, *Rekolekcje katechetów 2005-2008*; tenże, *Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonnicy*; tenże, *Spotkania ogólnodiecezjalne – księża proboszczowie i wikariusze*; tenże, *Spotkania sierpniowe 2001-2008*; tenże, *Szkolenia – katecheci gimnazjum*; tenże, *Szkolenia – katecheci początkujący*; tenże, *Szkolenia katechetów 1990-1991*; tenże, *Szkolenia katechetów 1992-1993*; tenże, *Szkolenia katechetów 1993-1994*; tenże, *Szkolenia katechetów 1994-1995*; tenże, *Szkolenia katechetów 1995-1997*; tenże, *Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych*; tenże, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*; tenże, *Szkolenia – katecheci szkół specjalnych*; tenże, *Warsztaty – stażyści i kontraktowi*.

⁵ Zob. tenże, *Szkolenia katechetów 1990-1991*; tenże, *Szkolenia katechetów 1992-1993*; tenże, *Szkolenia katechetów 1993-1994*.

Warsztaty Katechetyczne⁶. Wymienione formy doskonalenia katechetów zostaną scharakteryzowane w niniejszym artykule.

Sierpniowe diecezjalne spotkania katechetyczne

Dokumenty katechetyczne zachęcają do skoordynowania zadań, które są realizowane przez katechetów duchownych, zakonnych i świeckich z planem posługi katechetycznej na szczeblu diecezjalnym⁷. Każdy nowy rok szkolny i katechetyczny niesie bowiem ze sobą nowe przedsięwzięcia katechetyczno-duszpasterskie zarówno w szkole, jak i w parafii. Stawia przed katechetami duchownymi, zakonnymi i świeckimi nowe perspektywy i wyzwania. W myśl zaleceń Stolicy Apostolskiej i Konferencji Episkopatu Polski, dyrektor Wydziału Katechetycznego przekazywał katechetom oraz niekatechizującym księżom proboszczom najważniejsze informacje o diecezjalnym programie katechetyczno-duszpasterskim podczas tzw. sierpniowych diecezjalnych spotkań katechetycznych⁸. Miały one charakter szkoleniowo-informacyjny i odbywały się przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego i katechetycznego w różnych rejonach diecezji. W 1990 roku zorganizowano je tylko dla katechetów świeckich i zakonnych w Szelkowie⁹. W latach 1991-1997 odbywały się w Ciechanowie i w Płocku¹⁰, w latach 1998-2006 w Ciechanowie, Płocku, Pułtusk i Rypinie¹¹. Przed rokiem szkolnym 2007/2008 odbyły się w Ciechanowie, Płocku i Pułtusk¹².

⁶ Zob. tenże, ODN – kursy metodyczne; tenże, Akcje Wydziału Katechetycznego.

⁷ Zob. Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce (odtąd: DKKP), nr 135. 139; Dyrektorium ogólne o katechizacji (odtąd: DOK), nr 219. 257. 281.

⁸ Od 2000 roku katecheci otrzymują najważniejsze informacje w formie odrębnej broszury. W latach 2000-2002 nosiły one tytuł Wskazania katechetyczne dla katechetów diecezji płockiej, a od 2003 roku zmieniono tytuł na Informator dla katechetów diecezji płockiej. Zawierały one dane adresowe, całoroczny plan działań formacyjnych i organizacyjnych podejmowanych przez Wydział Katechetyczny i instytucje oświatowe z nim współpracujące, zarządzenia, informacje oraz artykuły o tematyce katechetyczno-wychowawczej. Zob. R. Czekalski, O Bogu dzieciom i młodzieży. Wskazania katechetyczne dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2000/2001, Płock 2000; tenże, Wskazania katechetyczne dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2001/2002, Płock 2001; tenże, Wskazania katechetyczne dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2002/2003, Płock 2002; tenże, Informator dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2003/2004, Płock 2003; tenże, Informator dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2004/2005, Płock 2004; tenże, Informator dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2005/2006, Płock 2005; tenże, Informator dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2006/2007, Płock 2006; tenże, Informator dla katechetów diecezji płockiej na rok szkolny 2007/2008, Płock 2007.

⁹ Zob. S. Wierzbicki, Kronika, „Miesięcznik Pasterski Płocki (odtąd: MPP) 1 (1991), s. 41-42.

¹⁰ Zob. AWK KDP, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1992-1993; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1995-1997; tenże, Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonnicy; tenże, Diecezjalne spotkania księży; tenże, Spotkania ogólnodiecezjalne – księża proboszczowie i wikariusze.

¹¹ Zob. tenże, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001; tenże, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

¹² Zob. tenże, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

Sierpniowe diecezjalne spotkanie katechetyczne rozpoczynała uroczysta Msza Święta z udziałem katechetów duchownych, świeckich i zakonnych, pod przewodnictwem Biskupa Płockiego lub Biskupa Pomocniczego. Następnie miała miejsce część szkoleniowo-informacyjna, której przewodniczył dyrektor Wydziału Katechetycznego. W jej programie znajdowały się: wskazania katechetyczne na nowy rok szkolny i katechetyczny; program formacyjnych i dydaktyczno-wychowawczych spotkań dla katechetów; referat; informacje dotyczące nowości wydawniczych oraz oferty szkoleniowej proponowanej na nowy rok szkolny przez instytucje współpracujące z Wydziałem Katechetycznym; informacje duszpasterskie i oświatowe¹³.

Ważną merytoryczną częścią spotkań sierpniowych był wygłaszany referat. Stanowił on swego rodzaju przesłanie na nowy rok szkolny i katechetyczny. W omawianym okresie zostały wygłoszone referaty: „Dlaczego katecheza wraca do szkoły?”¹⁴; „Dyrektorium ogólne o katechizacji”¹⁵; „Działalność szkolnych i parafialnych grup dziecięcych i młodzieżowych”¹⁶; „Edukacja seksualna dzieci i młodzieży w szkole”¹⁷; „Jak pomóc dziecku z rodziny dysfunkcyjnej?”¹⁸; „Katecheta w szkole wychowującej”¹⁹; „Katecheta, duszpasterz – świadkiem wiary”²⁰; „Kierunki oddziaływań katechetycznych w optyce zapobiegania patologii społecznej wśród młodego pokolenia”²¹; „Kształtowanie wielostronne osobowości w procesie katechetycznym”²²; „Modlitwa w katechezie”²³; „Pismo Święte w katechetycznej posłudze słowa”²⁴; „Przygotowanie do Pierwszej Komunii Świętej i Odnowienia Przyrzeczeń Chrztelnych”²⁵; „Przygotowanie młodzieży gimnazjalnej do sakramentu bierzmowania”²⁶; „Przygotowanie i przebieg sakramentu bierzmowania”²⁷; „Rola rodziny i katechetów w wychowaniu do Eucharystii”²⁸;

¹³ Zob. tamże; tenże, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001; tenże, Diecezjalne spotkania księży; tenże, Spotkania ogólnodiecezjalne – księży proboszczowie i wikariusze; tenże, Szkolenia katechetów 1992-1993; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1995-1997; tenże, Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonnicy.

¹⁴ Zob. S. Wierzbicki, Kronika, MPP 1 (1991), s. 41-42.

¹⁵ Zob. AWK KDP, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001.

¹⁶ Zob. tenże, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

¹⁷ Zob. A. Rojewski, Kronika, MPP 9 (1993), s. 633.

¹⁸ Zob. tamże.

¹⁹ Zob. AWK KDP, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

²⁰ Zob. tenże, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001.

²¹ Zob. tenże, Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonnicy; tenże, Diecezjalne spotkania księży; I. Kaczorek, Kronika, MPP 7-8 (1997), s. 358-360.

²² Zob. S. Wierzbicki, Kronika, MPP 11 (1995), s. 571-572.

²³ Zob. AWK KDP, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

²⁴ Zob. S. Wierzbicki, Kronika, MPP 10 (1996), s. 528.

²⁵ Zob. AWK KDP, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

²⁶ Zob. tamże.

²⁷ Zob. tamże.

²⁸ Zob. tamże.

„Stan katechezy w diecezji płockiej po roku obecności w szkole”²⁹; „Sytuacja katechezy w diecezji płockiej po 10 latach jej obecności w szkole i parafii”³⁰.

Dyrektor Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej, pragnąc zapewnić wysoką fachowość treści eksponowanych podczas sierpniowych spotkań, zapraszał do wygłoszenia referatu przedstawicieli środowisk naukowych z różnych ośrodków akademickich. Prelegentami, w czasie tych spotkań, byli: dr Krystyna Chałas (obecnie prof. KUL dr hab.)³¹; ks. dr Stanisław Dziekoński (obecnie prof. UKSW dr hab., dziekan Wydziału Teologicznego UKSW w Warszawie)³²; ks. prof. dr hab. Stanisław Kulpaczyński (KUL)³³; ks. dr hab. Zbigniew Marek (obecnie prof., dziekan Wydziału Pedagogicznego w Wyższej Szkole Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie)³⁴; ks. dr Kazimierz Misiaszek (obecnie prof. UKSW dr hab.)³⁵; ks. dr Andrzej Offmański (obecnie prof. USz dr hab., prodziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego)³⁶; ks. prof. dr hab. Andrzej Potocki (UKSW)³⁷. Ponadto prelegentami byli: ks. bp Edward Dajczak³⁸ oraz ks. bp Roman Marcinkowski³⁹.

Szczegółowe dane, dotyczące liczby spotkań katechetycznych i liczby uczestników tych spotkań prezentuje poniższe zestawienie tabelaryczne⁴⁰:

Rok szkolny	Liczba spotkań katechetycznych	Liczba uczestników
1990/1991	2	89
1991/1992	5	930
1992/1993	4	858

²⁹ Zob. S. Wierzbicki, Kronika, MPP 11 (1991), s. 516-517.

³⁰ Zob. AWK KDP, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001.

³¹ Zob. S. Wierzbicki, Kronika, MPP 11 (1995), s. 571-572.

³² Zob. AWK KDP, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

³³ Zob. tamże.

³⁴ Zob. tenże, Diecezjalne spotkania księży; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 10 (1996), s. 528.

³⁵ Zob. AWK KDP, Diecezjalne spotkania księży; tenże, Spotkania katechetyczne – katecheeci świeccy i zakonnicy; I. Kaczorek, Kronika, MPP 7-8 (1997), s. 358-360.

³⁶ Zob. AWK KDP, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001.

³⁷ Zob. tenże, Spotkania sierpniowe 2001-2008.

³⁸ Zob. tamże.

³⁹ Zob. tamże.

⁴⁰ Zob. tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1994-1995; tenże, Szkolenia katechetów 1995-1997; tenże, Spotkania ogólnodiecezjalne – księży proboszczowie i wikariusze; tenże, Spotkania katechetyczne – świeccy i zakonnicy; tenże, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001; tenże, Spotkania sierpniowe 2001-2008; zob. też R. Czekalski, Działalność Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w 1999 roku, MPP 12 (1999), s. 520-521; tenże, Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w roku szkolnym 2001/2002, MPP 7-8 (2002), s. 344; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 11 (1992), s. 693-694; tenże, Kronika, MPP 9-10 (1994), s. 515; tenże, Kronika, MPP 11 (1995), s. 571-572; tenże, Kronika, MPP 10 (1996), s. 528.

1992/1993	4	858
1993/1994	4	780
1994/1995	4	802
1995/1996	4	921
1996/1997	4	858
1997/1998	4	854
1998/1999	4	870
1999/2000	4	861
2000/2001	4	900
2001/2002	4	867
2002/2003	4	892
2003/2004	4	929
2004/2005	4	882
2005/2006	4	872
2006/2007	4	854
2007/2008	3	854

Tabela 1. Sierpniowe diecezjalne spotkania katechetyczne

Z powyższych danych wynika, że w latach 1990-2007 Wydział Katechetyczny, w różnych rejonach diecezji płockiej, zorganizował w sumie 70 spotkań szkoleniowo-informacyjnych przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego i katechetycznego, w których wzięło udział łącznie 14872 katechetów duchownych, zakonnych i świeckich oraz niekatechizujących księży proboszczów⁴¹.

Studium Katechetyczne Diecezji Płockiej

Z dniem 1 września 1990 roku w dzieło katechizacji zaangażowano niejednokrotnie katechetów świeckich i zakonnych bez odpowiedniego przygotowania za-

⁴¹ Zob. AWK KDP, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1994-1995; tenże, Szkolenia katechetów 1995-1997; tenże, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001; tenże, Spotkania sierpniowe 2001-2008; tenże, Spotkania katechetyczne – świeccy i zakonnicy; tenże, Spotkania ogólnodiecezjalne – księża proboszczowie i wikariusze; zob. też R. Czekalski, Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w roku szkolnym 2001/2002, art. cyt., s. 344; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 11 (1992), s. 693-694; tenże, Kronika, MPP 9-10 (1994), s. 515; tenże, Kronika, MPP 11 (1995), s. 571-572; tenże, Kronika, MPP 10 (1996), s. 528.

równie katechetycznego, jak i pedagogicznego⁴². Jednak, było to rozwiązanie przejściowe, uwarunkowane ówczesną trudną sytuacją kadrową⁴³. W kolejnych latach katecheci byli zobowiązani przez prawo kościelne i oświatowe do zdobywania wykształcenia. Odpowiednie kwalifikacje do nauczania katechezy uzyskiwali między innymi w ramach Studium Katechetycznego Diecezji Płockiej, które zorganizował dyrektor Wydziału Katechetycznego⁴⁴. Program Studium obejmował formację duchową oraz przygotowanie teologiczno-katechetyczne. W jego strukturze zawierały się przedmioty biblijne, wielopłaszczyznowy wykład doktryny i moralności chrześcijańskiej oraz szczegółowe gałęzie teologii praktycznej, w skład której wchodziły między innymi: teologia pastoralna, liturgia, dydaktyka, katechetyka. Katecheci poznawali zagadnienia, które dotyczyły źródeł wiary, podstawowych prawd wiary, zasad życia moralnego i religijnego, istoty posłannictwa Kościoła, urzeczywistniania się Kościoła we współczesnych warunkach, natury i celu katechezy. Należy dodać, że w ramach Studium Katechetycznego odbywała się jednocześnie permanentna formacja katechetów. Zajęcia odbywały się raz w miesiącu (od września do kwietnia) w Ciechanowie, Płocku, Pułtusku i Rypinie. Zostało zorganizowanych w sumie 36 spotkań szkoleniowych⁴⁵. Dyplom ukończenia Studium Katechetycznego Diecezji Płockiej uzyskało 329 katechetów⁴⁶.

Spotkania szkoleniowe katechetów rozpoczynających pracę katechetyczną

W diecezji płockiej każdego roku pracę katechetyczną zaczynała grupa katechetów duchownych, zakonnych i świeckich. W ich gronie znajdowali się zarówno katecheci, którzy rozpoczynali swoją posługę katechetyczną bezpośrednio po ukończeniu studiów, jak i ci, którzy już katechizowali w innych diecezjach⁴⁷. Wchodząc we wspólnotę katechetów w ramach diecezji, dekanatu czy parafii oraz w nowe środowisko szkolne oczekiwali nie tylko akceptacji i zainteresowania się ich posługą, ale też wprowadzenia w organizację i realizację powierzonych zadań.

⁴² Zob. AWK KDP, *Katecheci świeccy i zakonnicy 1990-1991*.

⁴³ Zob. R. Marcinkowski, *Wskazania katechetyczne*, MPP 9 (1991), s. 348.

⁴⁴ Zob. tenże, *Komunikat w sprawie doksztalcania katechetów w roku szkolnym 1990/1991*, MPP 11 (1990), s. 411-412.

⁴⁵ Zob. tamże; AWK KDP, *Szkolenia katechetów 1990-1991*; tenże, *Szkolenia katechetów 1992-1993*; tenże, *Szkolenia katechetów 1993-1994*; tenże, *Szkolenia katechetów 1994-1995*; J. Kraszewski, *Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego w roku szkolnym 1992/1993*, MPP 4 (1993), s. 261; *Kronika*, MPP 6 (1993), s. 453; *Kronika*, MPP 10 (1993), s. 704; A. Rojewski, *Kronika*, MPP 10 (1993), s. 704; tenże, *Kronika*, MPP 5 (1994), s. 308; S. Wierzbicki, *Kronika*, MPP 11-12 (1994), s. 570; tenże, *Kronika*, MPP 2 (1995), s. 102. 109; tenże, *Kronika*, MPP 3 (1995), s. 159-160; S. Wierzbicki, *Kronika*, MPP 5 (1991), s. 196; tenże, *Kronika*, MPP 3 (1992), s. 189-190; *Z życia diecezji. Spotkania katechetyczne w lutym*, MPP 5 (1993), s. 344-345; *Z życia diecezji. Spotkania katechetyczne w marcu*, MPP 5 (1993), s. 345-347.

⁴⁶ Zob. A. Rojewski, *Kronika*, MPP 1 (1994), s. 51; S. Wierzbicki, *Kronika*, MPP 3 (1995), s. 159-160.

⁴⁷ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci początkujący*.

W 2002 roku dyrektor Wydziału Katechetycznego rozpoczął organizowanie szkoleń dla księży neoprezbiterów oraz katechetów zakonnych i świeckich rozpoczynających pracę katechetyczną w diecezji płockiej. W programie szkolenia znajdowały się zagadnienia dotyczące: organizacji oraz kierunków formacji katechetów w diecezji płockiej, ścieżki awansu zawodowego katechety, realizacji struktury jednostki katechetycznej przyjętej w diecezji, funkcjonowania Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej oraz zakresu i form katechetycznego doradztwa metodycznego⁴⁸. W latach 2002-2007 odbyło się w sumie 6 szkoleń, w których wzięło udział 171 katechetów rozpoczynających pracę katechetyczną⁴⁹.

Szkolenia dla katechetów o stażu 1-6 lat

Pierwsze lata adaptacji zawodowej „młodego” katechety decydują o jego dalszych losach, powodzeniach lub niepowodzeniach w pracy katechetycznej⁵⁰. W tym kontekście bardzo ważny jest pierwszy rok zatrudnienia, w którym następuje konfrontacja przygotowania katechetycznego, uzyskanego w ramach formacji podstawowej, z rzeczywistością szkolną. Ważne jest zatem doskonalenie kwalifikacji działaniowo-sprawnościowych „młodego” katechety. Mając powyższe na uwadze, od roku szkolnego 2004/2005 dyrektor Wydział Katechetycznego rozpoczął organizację szkoleń dla katechetów diecezji płockiej o stażu 1-3 lat⁵¹. Istotną część ich programu stanowiła „katecheza pokazowa”, którą prowadził doświadczony katecheta; jej omówienie pod kierunkiem diecezjalnego wizytatora nauki religii oraz warsztat metodyczny⁵². W ramach zajęć warsztatowych zostały poruszone następujące zagadnienia: „Prace plastyczne na katechezie”⁵³; „Tworzenie i działanie pozalekcyjnych grup katechetycznych”⁵⁴; „Utrzymanie porządku na katechezie”⁵⁵. Ponadto omawiane były aktualne problemy katechetyczno-duszpasterskie. W latach 2004-2007 odbyło się w sumie 9 spotkań szkoleniowych, w których uczestniczyło 214 katechetów⁵⁶.

Od roku szkolnego 2007/2008 Wydział Katechetyczny we współpracy z doradcami metodycznymi ds. katechezy organizował szkolenia dla katechetów stażystów i kontraktowych. W ten sposób doskonaleniem zostali objęci katecheci o stażu 1-6 lat⁵⁷. Szkolenia obejmowały warsztat metodyczny o następującej tema-

⁴⁸ Zob. tamże.

⁴⁹ Zob. tamże.

⁵⁰ Zob. M. Nowacka, *Katechetyczne doradztwo metodyczne*, Lublin 1999, s. 109.

⁵¹ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci początkujący*.

⁵² Zob. tamże.

⁵³ Zob. tamże.

⁵⁴ Zob. tamże.

⁵⁵ Zob. tamże.

⁵⁶ Zob. tamże.

⁵⁷ Zob. tenże, *Warsztaty – stażyści i kontraktowi; tenże, ODN – Doradcy*.

tyce: „Metody aktywizujące w katechezie”⁵⁸; „Osobowość i posługa katechety”⁵⁹; „Podręcznik do nauki religii – pomoc czy zbyteczny środek dydaktyczny?”⁶⁰; „Rozwój zawodowy katechety”⁶¹; „Trudne sytuacje na katechezie”⁶²; „Warsztat pracy katechety”⁶³. W roku szkolnym 2007/2008 odbyło się 6 warsztatów metodycznych, w których wzięło udział w sumie 103 katechetów⁶⁴.

Spotkania szkoleniowe dla katechetów zaawansowanych świeckich i zakonnych

Dokumenty katechetyczne podkreślają, że proces permanentnej formacji katechetów obejmuje cały okres pełnienia przez nich posługi katechetycznej⁶⁵. Wydział Katechetyczny podejmował więc działania formacyjne wobec katechetów, którzy przekroczyli okres adaptacji katechetycznej. Do 1995 roku dyrektor Wydziału organizował rejonowe spotkania szkoleniowe dla katechetów zaawansowanych świeckich i zakonnych w Ciechanowie i w Płocku⁶⁶. Ich program obejmował Mszę Świętą z konferencją ascetyczną, „katechezę pokazową”, omówienie katechezy pod kierunkiem diecezjalnego wizytatora nauki religii oraz referat⁶⁷. Problematyka poruszanych zagadnień była następująca: „Idea Papieskiego Dzieła Dzieciństwa Misyjnego oraz możliwości tworzenia koła misyjnego na terenie parafii i szkoły”⁶⁸; „Katecheta w szkole i w parafii”⁶⁹; „Kierunki wychowania seksualnego dzieci i młodzieży”⁷⁰; „Pismo Święte w katechezie”⁷¹. W latach 1990-1995 zostało zorganizowanych w sumie 10 rejonowych szkoleń, w których uczestniczyło łącznie 727 katechetów świeckich i zakonnych⁷².

⁵⁸ Zob. tenże, Warsztaty – stażyści i kontraktowi.

⁵⁹ Zob. tamże.

⁶⁰ Zob. tamże.

⁶¹ Zob. tamże.

⁶² Zob. tamże.

⁶³ Zob. tamże.

⁶⁴ Zob. tamże.

⁶⁵ Por. Directorium Catechisticum Generale, nr 110; DOK, nr 233; DKKP, nr 153.

⁶⁶ Zob. AWK KDP, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1992-1993; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1994-1995; A. Rojewski, Kronika, MPP 10 (1993), s. 704; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 7-8 (1990), s. 311. 313; tenże, Kronika, MPP 9 (1990), s. 535. 537.

⁶⁷ Zob. AWK KDP, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1992-1993; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1994-1995; Kronika, MPP 6 (1993), s. 453; A. Rojewski, Kronika, MPP 10 (1993), s. 704; tenże, Kronika, MPP 2 (1994), s. 115; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 7-8 (1990), s. 311. 313; tenże, Kronika, MPP 9 (1990), s. 535. 537; tenże, Kronika, MPP 5 (1995), s. 273. 286.

⁶⁸ Zob. S. Wierzbicki, Kronika, MPP 5 (1995), s. 273. 286.

⁶⁹ Zob. AWK KDP, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1992-1993.

⁷⁰ Zob. S. Wierzbicki, Kronika, MPP 5 (1995), s. 273. 286.

⁷¹ Zob. A. Rojewski, Kronika, MPP 2 (1994), s. 115.

⁷² Zob. AWK KDP, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1992-1993; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1994-1995.

Dekanalne konferencje katechetyczne

Wydział Katechetyczny, w ramach permanentnej formacji katechetów diecezji płockiej, organizował dekanalne konferencje katechetyczne. W ich programie znajdowały się: nabożeństwo paraliturgiczne w kościele lub Msza Święta z kazaniem okolicznościowym, „katecheza pokazowa” i jej omówienie pod kierunkiem diecezjalnego wizytatora nauki religii oraz aktualne informacje katechetyczno-duszpasterskie⁷³. Wyjątkiem był rok szkolny 2007/2008. Zamiast „katechezy pokazowej” odbył się warsztat metodyczny dotyczący oceniania na katechezie⁷⁴. W latach 1990-1995 Wydział Katechetyczny organizował dekanalne konferencje katechetyczne dla katechetów duchownych z udziałem katechetów zakonnych i świeckich pracujących w szkole, na terenie której miała miejsce konferencja⁷⁵. Od 1995 roku dekanalne konferencje katechetyczne organizowane były oddzielnie dla katechetów duchownych oraz oddzielnie dla katechetów zakonnych i świeckich z danego dekanatu lub kilku dekanatów. Ponadto do udziału w nich zobowiązani byli też księża proboszczowie, którzy nie katechizowali⁷⁶.

Istotną częścią dekanalnych konferencji katechetycznych były „katechezy pokazowe”, prowadzone przez doświadczonych katechetów. Umożliwiały one doskonalenie umiejętności katechetów w zakresie sztuki realizacji jednostki katechetycznej oraz zachęcały ich do autorefleksji, samooceny z punktu widzenia realizacji założonych celów, rozwiązań sytuacji dydaktyczno-wychowawczych i osiągniętych efektów oraz wyprowadzenia stosownych wniosków dla rozwoju własnego warsztatu pracy i doskonalenia⁷⁷.

Podczas dekanalnych konferencji katechetycznych, diecezjalny wizytator nauki religii omawiał również zagadnienia związane z katechezą parafialną⁷⁸.

Szczegółowe dane, dotyczące liczby dekanalnych konferencji katechetycznych i liczby katechetów duchownych, świeckich i zakonnych biorących w nich udział prezentuje poniższe zestawienie⁷⁹:

⁷³ Zob. tenże, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci świeccy i zakonnici.

⁷⁴ Zob. tenże, Konferencje dekanalne – ocenianie.

⁷⁵ Zob. tenże, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; J. Kraszewski, Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego w roku szkolnym 1992/1993, art. cyt., s. 262.

⁷⁶ Zob. AWK KDP, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci świeccy i zakonnici; tenże, Konferencje dekanalne – ocenianie; I. Kaczorek, Kronika, MPP 11 (1996), s. 581-582; tenże, Kronika, MPP 12 (1996), s. 625. 627-628. 631; tenże, Kronika, MPP 2 (1997), s. 99; tenże, Kronika, MPP 5 (1997), s. 248. 250; tenże, Kronika, MPP 11 (1998), s. 542-545; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 5 (1995), s. 288; tenże, Kronika, MPP 1 (1996), s. 51-52. 55. 60. 62; tenże, Kronika, MPP 10 (1996), s. 530-531; tenże, Kronika, MPP 6 (1996), s. 341. 344.

⁷⁷ Zob. AWK KDP, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci świeccy i zakonnici.

⁷⁸ Zob. tenże, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci świeccy i zakonnici.

⁷⁹ Zob. tenże, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci świeccy i zakonnici; R. Czekalski, Działalność Wydziału Katechetycznego Kurii Die-

Rok szkolny	Dekanalne konferencje dla katechetów duchownych		Dekanalne konferencje dla katechetów świeckich i zakonnych	
	Liczba konferencji	Liczba katechetów	Liczba konferencji	Liczba katechetów
1990/1991	14	149	–	–
1991/1992	14	162	–	–
1992/1993	15	162	–	–
1993/1994	13	156	–	–
1994/1995	14	168	–	–
1995/1996	6	89	8	158
1996/1997	15	168	12	216
1997/1998	15	171	16	309
1998/1999	16	187	16	263
1999/2000	7	179	18	316
2000/2001	3	121	16	252
2001/2002	17	198	18	262
2002/2003	14	167	14	181
2003/2004	13	188	13	242
2004/2005	13	176	13	251
2005/2006	13	198	13	233
2006/2007	13	195	13	236
2007/2008	8	181	8	217

Tabela 2. Dekanalne konferencje katechetyczne w latach 1990-2008

Z powyższych danych wynika, że Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Płockiej, w latach 1990-2008, zorganizował w sumie 223 dekanalne konferencje katechetyczne dla 3031 katechetów duchownych oraz 178 konferencji dla 3136

katechetów świeckich i zakonnych. Łącznie odbyło się 401 dekanalnych konferencji katechetycznych, w których uczestniczyło w sumie 6137 katechetów duchownych, świeckich i zakonnych⁸⁰.

Konferencje szkoleniowo-informacyjne dla katechetów pracujących w szkołach gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, specjalnych

Autorzy Dyrektorium ogólnego o katechizacji podkreślają potrzebę „katechetów wyspecjalizowanych” ze względu na coraz bardziej zróżnicowane potrzeby katechezy oraz różne grupy jej adresatów⁸¹. Również autorzy Dyrektorium katechetycznego Kościoła katolickiego w Polsce, biorąc pod uwagę różnorodność istniejących form nauczania religii i katechezy, podkreślają konieczność wypracowania odpowiednich linii i kierunków formacji katechetycznej dla poszczególnych kategorii katechetów: dzieci, młodzieży, osób niepełnosprawnych⁸². Każda z nich domaga się bowiem ukształtowania odpowiednich postaw, przymiotów oraz umiejętności, które powinny być ustawicznie rozwijane i pogłębiane⁸³.

Wydział Katechetyczny, mając na uwadze zalecenia Stolicy Apostolskiej i Konferencji Episkopatu Polski, organizował szkolenia dla katechetów pracujących w szkołach gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz specjalnych⁸⁴. Ich celem było przede wszystkim niesienie pomocy katechetom w poszukiwaniu coraz lepszych rozwiązań dydaktyczno-metodycznych w pracy katechetyczno-duszpasterskiej, stworzenie możliwości wymiany doświadczeń i rozbudzenie w katechetach na nowo zapału do katechizacji.

Dyrektor Wydziału Katechetycznego w 2002 roku rozpoczął organizację szkoleń dla katechetów pracujących w gimnazjach. Odbywały się one w Ciechanowie i w Płocku⁸⁵. W ich programie był warsztat metodyczny oraz aktualne informacje katechetyczno-duszpasterskie. W ramach zajęć warsztatowych poruszano następujące zagadnienia: „Metody aktywizujące – Ewangelia według św. Marka”⁸⁶; „Podręczniki i pomoce katechetyczne w katechezie”⁸⁷; „Porządek na katechezie”⁸⁸; „Rozwiązywanie problemów wychowawczych na katechezie”⁸⁹; „Szkole-

⁸⁰ Zob. AWK KDP, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci świeccy i zakonnicy; R. Czekalski, Działalność Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w 1999 roku, art. cyt., s. 511. 522-526; J. Kraszewski, Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego w roku szkolnym 1992/1993, art. cyt., s. 262.

⁸¹ Zob. DOK, nr 233.

⁸² Zob. DKKP, nr 152. 156.

⁸³ Zob. tamże, nr 156.

⁸⁴ Zob. AWK KDP, Szkolenia – katecheci gimnazjum; tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych; tenże, Szkolenia – katecheci szkół specjalnych.

⁸⁵ Zob. tenże, Szkolenia – katecheci gimnazjum.

⁸⁶ Zob. tamże.

⁸⁷ Zob. tamże.

⁸⁸ Zob. tamże.

⁸⁹ Zob. tamże.

nie I stopnia z zakresu profilaktyki uzależnień, HIV/AIDS i agresji⁹⁰; „Trudne sytuacje na katechezie”⁹¹. W latach 2002-2008 odbyło się w sumie 14 szkoleń, w których wzięło udział 993 katechetów pracujących w gimnazjach⁹².

Kolejną formą organizowaną przez Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Płockiej były szkolenia dla katechetów pracujących w szkołach ponadgimnazjalnych⁹³. Przed reformą systemu oświaty były to szkolenia dla katechetów szkół ponadpodstawowych⁹⁴. W latach 1990-1992 odbywały się one w Mławie, Płocku, Pułtusku i Sierpcu⁹⁵; w latach 1992-1993 – w Ciechanowie, Mławie, Płocku i Sierpcu⁹⁶; w latach 1993-1995 – w Ciechanowie, Płocku i Sierpcu⁹⁷. Od 1995 roku odbywały się w Ciechanowie i w Płocku⁹⁸. W latach 1990-2008 zostało zorganizowanych łącznie 88 szkoleń dla 3673 katechetów pracujących w szkołach ponadgimnazjalnych⁹⁹.

Celem szkoleń dla katechetów szkół ponadgimnazjalnych było omówienie bieżących problemów duszpastersko-katechetycznych oraz ogólnodiecezjalnych przedsięwzięć organizowanych przez Wydział Katechetyczny. Od 1993 roku do programu został włączony referat lub warsztat metodyczny. Tematyka referatów była następująca: „Algorytmy postępowania w sytuacjach trudnych na terenie szkoły”¹⁰⁰; „Jak dzisiaj mówić młodzieży o Dekalogu, a szczególnie o przykazaniu trzecim”¹⁰¹; „Język w katechezie”¹⁰²; „Kompedium Katechizmu Kościoła Katolickiego”¹⁰³; „Konstruowanie systemu wychowawczego i systemu oceniania”¹⁰⁴; „Pedagogika 7 zasad”¹⁰⁵; „Podstawa programowa obowiązkowych przed-

⁹⁰ Zob. tamże.

⁹¹ Zob. tamże.

⁹² Zob. tamże.

⁹³ Zob. tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych.

⁹⁴ Zob. tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; J. Kraszewski, Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego w roku szkolnym 1992/1993, art. cyt., s. 262-263.

⁹⁵ Zob. AWK KDP, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 2 (1992), s. 136; tenże, Kronika, MPP 5 (1992), s. 331.

⁹⁶ Zob. AWK KDP, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; Z życia diecezji. Spotkania katechetyczne w marcu, MPP 5 (1993), s. 346.

⁹⁷ Zob. AWK KDP, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; A. Rojewski, Kronika, MPP 12 (1993), s. 823; tenże, Kronika, MPP 4 (1994), s. 254-255; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 2 (1995), s. 105. 110. 114; tenże, Kronika, MPP 5 (1995), s. 284-285. 287. 290.

⁹⁸ Zob. AWK KDP, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych; I. Kaczorek, Kronika, MPP 12 (1996), s. 626-627; tenże, Kronika, MPP 2 (1997), s. 99; tenże, Kronika, MPP 3 (1997), s. 151; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 5 (1992), s. 331.

⁹⁹ Zob. AWK KDP, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych.

¹⁰⁰ Zob. tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych.

¹⁰¹ Zob. tamże.

¹⁰² Zob. tamże.

¹⁰³ Zob. tamże.

¹⁰⁴ Zob. Komunikaty Wydziału Katechetycznego, MPP 10 (1999), s. 409.

¹⁰⁵ Zob. AWK KDP, Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych.

miotów ogólnokształcących¹⁰⁶; „Posłuszeństwo, jako zapomniany cel wychowywania¹⁰⁷; „Problemy na katechezie a kompetencje zawodowe katechety¹⁰⁸; „Reforma systemu edukacji¹⁰⁹; „Status prawny i awans zawodowy katechety¹¹⁰; „Współczesne formy duszpasterstwa biblijnego¹¹¹; „Wychowanie seksualne młodzieży¹¹²; „Wyzwania współczesnego katechety a zadania katechezy¹¹³. Natomiast zajęcia warsztatowe dotyczyły następujących zagadnień: „Jak mówić, żeby uczniowie nas słuchali?¹¹⁴; „Jak radzić sobie w trudnych sytuacjach w kontakcie z uczniami nie naruszając praw i godności dziecka?¹¹⁵; „Katecheta dający świadectwo miłości¹¹⁶; „Katecheza parafialna¹¹⁷; „Kościół w służbie młodzieży¹¹⁸; „Ocenianie na katechezie¹¹⁹; „Praca i sposoby organizacji kół misyjnych wśród młodzieży¹²⁰; „Praca z młodzieżą sprawiającą trudności wychowawcze¹²¹; „Relacje interpersonalne¹²²; „Współczesne wyzwania katechetyczne w szkole¹²³; „Zasady komunikacji społecznej¹²⁴; „Żeby język nie przeszkadzał nam w porozumiewaniu się¹²⁵.

Dyrektor Wydziału Katechetycznego, pragnąc zapewnić wysoką fachowość treści eksponowanych podczas szkoleń dla katechetów szkół ponadgimnazjalnych, zapraszał do poprowadzenia warsztatu metodycznego albo wygłoszenia referatu powszechnie znanych i cenionych profesorów lub osoby pełniące funkcje wychowawcze. Prelegentami, w czasie tych szkoleń, byli między innymi: dr Paweł Kwas (UKSW)¹²⁶; ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski (PAT w Krakowie, obecnie Dziekan Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie)¹²⁷; ks. prof. UKSW dr hab. Kazimierz Misiaszek¹²⁸; ks. prof. dr

¹⁰⁶ Zob. I. Kaczorek, *Kronika*, MPP 3 (1997), s. 151.

¹⁰⁷ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*.

¹⁰⁸ Zob. tamże.

¹⁰⁹ Zob. I. Kaczorek, *Kronika*, MPP 11 (1998), s. 541-543.

¹¹⁰ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych*.

¹¹¹ Zob. tenże, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*.

¹¹² Zob. A. Rojewski, *Kronika*, MPP 12 (1993), s. 823.

¹¹³ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*.

¹¹⁴ Zob. tamże.

¹¹⁵ Zob. S. Wierzbicki, *Kronika*, MPP 2 (1995), s. 105. 110. 114.

¹¹⁶ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*.

¹¹⁷ Zob. tenże, *Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych*.

¹¹⁸ Zob. tenże, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*.

¹¹⁹ Zob. tamże.

¹²⁰ Zob. S. Wierzbicki, *Kronika*, MPP 5 (1995), s. 284-285. 287. 290.

¹²¹ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*.

¹²² Zob. tamże.

¹²³ Zob. tamże.

¹²⁴ Zob. I. Kaczorek, *Kronika*, MPP 2 (1997), s. 99.

¹²⁵ Zob. AWK KDP, *Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych*.

¹²⁶ Zob. tamże.

¹²⁷ Zob. tamże.

¹²⁸ Zob. tamże.

hab. Roman Murawski (UKSW)¹²⁹; dr Stanisław Sławiński (były wiceminister w Ministerstwie Edukacji Narodowej)¹³⁰; o. dr Rafał Szymkowiak (Wyższe Seminarium Duchowne Kapucynów w Krakowie)¹³¹.

Od 2002 roku w Płońsku, Wydział Katechetyczny rozpoczął organizowanie szkoleń dla katechetów pracujących w szkołach specjalnych. Program szkoleń obejmował: „katechezę pokazową”, jej omówienie pod kierunkiem dyrektora Wydziału Katechetycznego lub diecezjalnego wizytatora nauki religii, warsztat metodyczny oraz aktualne informacje katechetyczno-duszpasterskie¹³². Podczas szkoleń były poruszane zagadnienia o następującej tematyce: „Katechizacja dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym”¹³³; „Problemy i rola nauczyciela religii w pracy z uczniami upośledzonymi umysłowo”¹³⁴; „Przygotowanie do sakramentów inicjacji chrześcijańskiej dzieci upośledzonych”¹³⁵; „Przygotowanie dzieci z różnym stopniem upośledzenia do sakramentu pokuty”¹³⁶; „Różne sposoby komunikowania się z osobami niesłyszącymi i uszkodzeniem słuchu”¹³⁷; „Scenariusze katechez i pomoce dydaktyczne w katechezie specjalnej”¹³⁸; „Wspomaganie rozwoju dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”¹³⁹; „Wychowanie religijne dzieci z głębszą niepełnosprawnością umysłową”¹⁴⁰. W latach 2002-2007 odbyło się w sumie 8 spotkań szkoleniowych, w których wzięło udział 151 katechetów pracujących w szkołach specjalnych¹⁴¹.

Szkolenia dla katechetów świeckich i zakonnych połączone z katechezą wigilijną

W latach 1990-1999 Wydział Katechetyczny organizował grudniowe szkolenia dla katechetów świeckich i zakonnych połączone z katechezą wigilijną. W latach 1990-1993 odbywały się one w czterech rejonach diecezji płockiej, a mianowicie w Ciechanowie, Płocku, Pułtusku i Rypinie¹⁴², natomiast w latach 1994-1999 w dwóch rejonach – w Ciechanowie i w Płocku¹⁴³. Na program spotkań składały

¹²⁹ Zob. tamże.

¹³⁰ Zob. tamże.

¹³¹ Zob. tamże.

¹³² Zob. tenże, Szkolenia – katecheci szkół specjalnych.

¹³³ Zob. tamże.

¹³⁴ Zob. tamże.

¹³⁵ Zob. tamże.

¹³⁶ Zob. tamże.

¹³⁷ Zob. tamże.

¹³⁸ Zob. tamże.

¹³⁹ Zob. tamże.

¹⁴⁰ Zob. tamże.

¹⁴¹ Zob. tamże.

¹⁴² Zob. tenże, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1991-1992; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; zob. też A. Rojewski, Kronika, MPP 1 (1994), s. 51; S. Wierzbicki, Kronika, MPP 5 (1991), s. 196; tenże, Kronika, MPP 3 (1992), s. 189-190.

¹⁴³ Zob. AWK KDP, Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonnicy; tenże, Szkolenia

się: Msza Święta z katechezą ascetyczną pod przewodnictwem Biskupa Płockiego lub Biskupa Pomocniczego, katecheza wigilijna, wspólny śpiew kołęd, życzenia świąteczne oraz dzielnie się opłatkiem¹⁴⁴. Od 2000 roku spotkania opłatkowe odbywały się w dekanatach i organizowane były przez księży dziekanów¹⁴⁵. W latach 1990-1999 odbyło się w sumie 28 grudniowych szkoleń połączonych z katechezą wigilijną, w których uczestniczyło 3569 katechetów świeckich i zakonnych¹⁴⁶.

Szkolenia dla katechetów ubiegających się o nadanie pierwszego stopnia specjalizacji zawodowej w zakresie religii rzymskokatolickiej

Do 2000 roku ważnym elementem systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli były trzy stopnie specjalizacji zawodowej¹⁴⁷. Droga ich uzyskiwania rozpoczęła się od najniższego – pierwszego, zaś główną ideą było motywowanie nauczycieli do stałego samokształcenia, doksztalcania i doskonalenia zawodowego w zakresie aktualizowania wiedzy, poznawania nowych tendencji oraz lepszych rozwiązań dydaktyczno-wychowawczych. O nadanie stopnia specjalizacji zawodowej mógł się ubiegać nauczyciel mianowany czynny zawodowo, posiadający kwalifikacje do prowadzenia zajęć w szkołach danego typu, systematycznie uczestniczący w różnych formach doskonalenia zawodowego oraz wykazujący się osiągnięciami w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej¹⁴⁸. Katecheci mogli jednak ubiegać się o nadanie stopnia specjalizacji zawodowej dopiero od 1998 roku, po tym jak Komisja ds. Wychowania Episkopatu Polski w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej wypracowała ogólne zasady i warunki uzyskiwania stopni specjalizacji przez katechetów¹⁴⁹.

W 1999 roku Wydział Katechetyczny wraz z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Ciechanowie i w Płocku zorganizował szkolenia, w ramach których katecheci duchowni, zakonni i świeccy mogli zapoznać się z wymaganiami natu-

---

katechetów 1995-1997; zob. też R. Czekalski, Działalność Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w 1999 roku, art. cyt., s. 525-526.

¹⁴⁴ Zob. AWK KDP, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1991-1992; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1995-1997; tenże, Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonni; zob. też I. Kaczorek, Kronika, MPP 12 (1996), s. 629-630; tenże, Kronika, MPP 12 (1997), s. 553-554.

¹⁴⁵ Zob. AWK KDP, Konferencje wigilijne w dekanatach.

¹⁴⁶ Zob. tenże, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1991-1992; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1995-1997; tenże, Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonni.

¹⁴⁷ Zob. Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 30.07.1982 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków oraz trybu uzyskiwania przez nauczycieli stopni specjalizacji zawodowej, Dz. Urz. MOiW z 1982 r. nr 10, poz. 93.

¹⁴⁸ Zob. Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Stopnie specjalizacji zawodowej nauczycieli. Organizacja, warunki, wymagania (Informacje ogólne), Warszawa 1998, s. 7.

¹⁴⁹ Zob. R. Czekalski, Stopnie specjalizacji dla katechetów, MPP 11 (1998), s. 506-511; J. Szpet, Stopnie specjalizacji zawodowej nauczycieli religii, Kat 10 (1998), s. 7-10.

ry formalnej, merytorycznej, metodycznej, pedagogicznej i organizacyjnej w związku z wszczęciem postępowania kwalifikacyjnego o nadanie pierwszego stopnia specjalizacji zawodowej w zakresie religii rzymskokatolickiej. W sumie odbyło się 8 szkoleń, w których wzięło udział 554 katechetów¹⁵⁰. Należy podkreślić, że w wyniku postępowania kwalifikacyjnego Międzywojewódzka Komisja ds. Stopni Specjalizacji Zawodowej Nauczycieli w Ciechanowie i w Płocku, w latach 1999-2000, przyznała pierwszy stopień specjalizacji zawodowej 56 katechetom diecezji płockiej¹⁵¹. Nie wszystkie jednak wnioski dotyczące przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego o nadanie pierwszego stopnia specjalizacji zawodowej zostały rozpatrzone, ze względu na zmiany w polskim systemie oświaty, które wprowadziła reforma systemu edukacji w 2000 roku¹⁵².

Letnie Warsztaty Katechetyczne

W latach 2001-2002 Wydział Katechetyczny we współpracy z doradcami metodycznymi ds. katechezy zorganizował dla katechetów świeckich i zakonnych wyróżniających się w posłudze katechetycznej tygodniowe Letnie Warsztaty Katechetyczne w Katolickim Centrum Formacji pw. Jezusa Miłosiernego w Sikorzu i w Domu Rekolekcyjnym w Strzegocinie¹⁵³. Ich program obejmował formację wewnętrzną (modlitwy, Msze Święte z homilią, konferencje i dyskusje) oraz warsztaty metodyczne o następującej tematyce: „Kurs Tymoteusz”¹⁵⁴; „Origami w katechezie”¹⁵⁵; „Powołanie i misja katechety”¹⁵⁶; „Ruch flażoletowy”¹⁵⁷; „Struktura katechezy aktywizującej”¹⁵⁸; „Techniki plastyczne w pracy katechety”¹⁵⁹. W Letnich Warsztatach Katechetycznych uczestniczyło w sumie 47 katechetów¹⁶⁰.

Kurso-rekolekcje i rekolekcje dla katechetów zakonnych i świeckich

Dyrektor i pracownicy Wydziału Katechetycznego nie tylko troszczyli się o doskonalenie kompetencji merytorycznych, dydaktyczno-metodycznych i wy-

¹⁵⁰ Zob. AWK KDP, Stopnie specjalizacji zawodowej.

¹⁵¹ Zob. tamże; zob. też R. Czekalski, Działalność Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w 1999 roku, art. cyt., s. 517-521.

¹⁵² Zob. AWK KDP, Stopnie specjalizacji zawodowej; zob. też Ustawa z dnia 26 września 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst ujednolicony), w: Ministerstwo Edukacji Narodowej o nowelizacji Karty Nauczyciela, „Biblioteczka Reformy” 23 (2000), art. 9 a.

¹⁵³ Zob. AWK KDP, Akcje Wydziału Katechetycznego; tenże, ODN – kursy metodyczne; zob. też R. Czekalski, Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w roku szkolnym 2001/2002, art. cyt., s. 212.

¹⁵⁴ Zob. AWK KDP, Akcje Wydziału Katechetycznego.

¹⁵⁵ Zob. tenże, ODN – kursy metodyczne.

¹⁵⁶ Zob. tamże.

¹⁵⁷ Zob. tamże.

¹⁵⁸ Zob. tamże; tenże, Akcje Wydziału Katechetycznego.

¹⁵⁹ Zob. tenże, Akcje Wydziału Katechetycznego.

¹⁶⁰ Zob. tamże; tenże, ODN – kursy metodyczne.

chowawczych katechetów diecezji płockiej, ale też o rozwój duchowości. W kształtowaniu tożsamości duchowej katechetów ważną rolę odgrywały rekolekcje, które miały charakter ćwiczeń duchowych oraz były szczególnym czasem zdobywania głębokiej formacji duchowej, koniecznej do twórczych, aktywnych działań katechetycznych. Do 1990 roku Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Płockiej organizował jednodniowe dni skupienia i dwudniowe rekolekcje dla katechetów zakonnych i świeckich w Domu Rekolekcyjnym w Szelkowie¹⁶¹. Od roku szkolnego 1995/1996 organizował zamknięte rekolekcje dla katechetów świeckich, zaś od roku 2000/2001 dla katechetów zakonnych i świeckich¹⁶².

Rekolekcje dla katechetów odbywały się w Domu Rekolekcyjnym w Płocku-Radziwiu (1995-1996)¹⁶³, w Ośrodku Rekolekcyjnym w Czerwińsku (1996)¹⁶⁴; w Katolickim Centrum Formacji pw. Jezusa Miłosiernego w Sikorzu (1997-2006)¹⁶⁵; w Ośrodku Rekolekcyjnym w Zakroczymiu (2003-2004)¹⁶⁶; w Ośrodku Charytatywno-Szkoleniowym im. Błogosławionego Antoniego Juliana Nowowiejskiego w Popowie (2002-2008)¹⁶⁷; w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Płocku (2006-2008)¹⁶⁸.

W latach 1995-2001 rekolekcje dla katechetów świeckich zostały połączone z warsztatami metodycznymi. Wówczas do udziału w nich zobowiązani byli katecheci z wyznaczonych dekanatów¹⁶⁹. Od roku szkolnego 2001/2002 odbywały się tylko rekolekcje, w których udział był obligatoryjny każdego roku dla wszystkich katechetów świeckich i sióstr zakonnych¹⁷⁰.

W programie trzydniowych rekolekcji znalazły się: nabożeństwa paraliturgiczne, Msza Święta, adoracja Najświętszego Sakramentu, medytacja, rozważanie słowa Bożego, cztery konferencje ascetyczne, wspólna i indywidualna modlitwa, możliwość skorzystania z sakramentu pojednania. Katecheci mogli również dzielić się, we wspólnocie katechetycznej, owocami osobistego dialogu z Bogiem.

---

¹⁶¹ Zob. tenże, Szkolenia katechetów 1963-1991.

¹⁶² Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996; tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2002-2003; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁶³ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996.

¹⁶⁴ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997.

¹⁶⁵ Zob. tamże; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁶⁶ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005.

¹⁶⁷ Zob. tamże; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁶⁸ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁶⁹ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996; tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002.

¹⁷⁰ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

W programie kurso-rekolekcji, zamiast konferencji ascetycznych były warsztaty metodyczne¹⁷¹.

Rozważania rekolekcyjne skupione były wokół następującej tematyki: „Wyplłyn na głębię... bycia świadkiem wiary”¹⁷²; „Wyplłyn na głębię... bycia świadkiem modlitwy”¹⁷³; „Wyplłyn na głębię... miłosierdzia”¹⁷⁴; „Wyplłyn na głębię... Eucharystii”¹⁷⁵; „Wyplłyn na głębię... sakramentu pojednania”¹⁷⁶; „Wyplłyn na głębię... wspólnoty”¹⁷⁷; „Wyplłyn na głębię... słowa Bożego”¹⁷⁸ oraz „Wyplłyn na głębię... ze św. Pawłem Apostołem”¹⁷⁹.

W ramach warsztatów metodycznych, odbywających się podczas kurso-rekolekcji, zostały podjęte następujące zagadnienia: „Co zamiast karania. Jak mówić, aby dzieci nas słuchały?”¹⁸⁰; „Drama w katechezie”¹⁸¹; „Katecheta w szkole. Katecheta w parafii”¹⁸²; „Metody aktywizujące w katechezie – Święty Paweł”¹⁸³; „Metody aktywizujące w katechezie – wprowadzenie”¹⁸⁴; „Rozwiązywanie problemów wychowawczych na katechezie”¹⁸⁵.

Poniższe zestawienie prezentuje szczegółowe dane dotyczące organizacji rekolekcji oraz uczestnictwa w nich katechetów świeckich i sióstr zakonnych¹⁸⁶:

Rok szkolny	Liczba turnusów	Liczba katechetów
1995/1996	4	133
1996/1997	3	117

¹⁷¹ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996; tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁷² Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002.

¹⁷³ Zob. tamże.

¹⁷⁴ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2002-2003.

¹⁷⁵ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005.

¹⁷⁶ Zob. tamże.

¹⁷⁷ Zob. tamże.

¹⁷⁸ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁷⁹ Zob. tamże.

¹⁸⁰ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998.

¹⁸¹ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002.

¹⁸² Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996; tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999.

¹⁸³ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002.

¹⁸⁴ Zob. tamże; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999.

¹⁸⁵ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997.

¹⁸⁶ Zob. tamże; tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2002-2003; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008; zob. też R. Czekański, Sprawozdanie z działalności Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w roku szkolnym 2001/2002, art. cyt., s. 344.

1997/1998	4	122
1998/1999	4	137
1999/2000	7	205
2000/2001	7	232
2001/2002	10	394
2002/2003	14	550
2003/2004	12	523
2004/2005	11	453
2005/2006	12	483
2006/2007	11	471
2007/2008	10	472

Tabela 3. Rekolekcje dla katechetów świeckich i sióstr zakonnych w latach 1995-2008

W latach 1995-2008 Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Płockiej zorganizował w sumie 109 serii rekolekcji dla 4292 katechetów, które prowadzili dyrektorzy Wydziału i diecezjalni wizytatorzy nauki religii: ks. Rafał Bednarczyk¹⁸⁷, ks. Ryszard Czekalski¹⁸⁸, ks. Andrzej Krasiński¹⁸⁹, ks. Józef Kraszewski¹⁹⁰, ks. Zbigniew Maciejewski¹⁹¹ oraz konsultanci metodyczni ds. katechezy: ks. Włodzimierz Gawlikowski¹⁹², ks. Zbigniew Olszewski¹⁹³ i doradcy metodyczni ds. katechezy: ks. Roman Bagiński¹⁹⁴, ks. Ireneusz Wrześniński¹⁹⁵.

Zakończenie

Formacja katechetów w diecezji płockiej w latach 1990-2008 zajmowała ważne miejsce w działalności Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej.

¹⁸⁷ Zob. AWK KDP, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁸⁸ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002.

¹⁸⁹ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁹⁰ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002.

¹⁹¹ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005.

¹⁹² Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁹³ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008.

¹⁹⁴ Zob. tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999.

¹⁹⁵ Zob. tamże.

Na przestrzeni 18 lat dyrektorzy i pracownicy Wydziału troszczyli się o odpowiedni poziom doskonalenia katechetów w wymiarze ludzkim, chrześcijańskim, apostołskim, intelektualnym i metodycznym, organizując różne formy doskonalenia. W latach 1990-2008 Wydział Katechetyczny zorganizował w sumie 795 różnych form doskonalenia zawodowego dla katechetów, w tym: 223 dekanalne konferencje katechetyczne dla katechetów duchownych; 178 dekanalne konferencje katechetyczne dla katechetów świeckich i zakonnych; 109 kurso-rekolekcji i rekolekcji dla katechetów zakonnych i świeckich; 88 konferencji szkoleniowo-informacyjnych dla katechetów pracujących w szkołach ponadgimnazjalnych; 70 sierpniowych diecezjalnych spotkań katechetycznych; 36 szkoleń w ramach Studium Katechetycznego; 28 grudniowych szkoleń dla katechetów świeckich i zakonnych; 14 szkoleń formacyjnych dla katechetów pracujących w szkołach gimnazjalnych; 10 rejonowych szkoleń dla katechetów zaawansowanych; 9 szkoleń dla katechetów o stażu 1-3 lat; 8 rejonowych szkoleń związanych ze specjalizacją zawodową dla katechetów; 8 szkoleń formacyjnych dla katechetów pracujących w szkołach specjalnych; 6 spotkań szkoleniowych dla katechetów o stażu 1-6 lat; 6 spotkań szkoleniowych dla neoprezbiterów i katechetów rozpoczynających pracę katechetyczną; 2 serie Letnich Warsztatów Katechetycznych. W wymienionych formach doskonalenia uczestniczyło łącznie 35862 katechetów duchownych, zakonnych i świeckich¹⁹⁶. W tak licznych i różnorodnych sposobach permanentnej formacji katechetów duchownych, zakonnych i świeckich można zauważyć stałe elementy treściowe, do których należy troska o rozwój duchowy katechetów oraz ukazywanie właściwych dróg realizacji katechezy; doskonalenie relacji osobowych zachodzących między katechetą a katechizowanymi; uzupełnianie, wzbogacanie i aktualizowanie wiedzy teologicznej i z dziedziny nauk humanistycznych¹⁹⁷.

Powyższe zestawienie pozwala dostrzec ogromną troskę i zaangażowanie Wydziału Katechetycznego w zakresie permanentnej formacji katechetów. Świadczy również o ogromnym wysiłku organizacyjnym pracowników Wydziału. W świetle

---

¹⁹⁶ Zob. tenże, Diecezjalne spotkania księży; tenże, Diecezjalne spotkania sierpniowe 1998-2001; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci duchowni; tenże, Konferencje dekanalne – katecheci zakonnicy i świeccy; tenże, Konferencje dekanalne – ocenianie; tenże, Rekolekcje katechetów 1995-1996; tenże, Rekolekcje katechetów 1996-1997; tenże, Rekolekcje katechetów 1997-1998; tenże, Rekolekcje katechetów 1998-1999; tenże, Rekolekcje katechetów 2000-2002; tenże, Rekolekcje katechetów 2002-2003; tenże, Rekolekcje katechetów 2003-2005; tenże, Rekolekcje katechetów 2005-2008; tenże, Spotkania katechetyczne – katecheci świeccy i zakonnicy; tenże, Spotkania ogólnodiecezjalne – księża proboszczowie i wikariusze; tenże, Spotkania sierpniowe 2001-2008; tenże, Szkolenia – katecheci gimnazjum; tenże, Szkolenia – katecheci początkujący; tenże, Szkolenia katechetów 1990-1991; tenże, Szkolenia katechetów 1992-1993; tenże, Szkolenia katechetów 1993-1994; tenże, Szkolenia katechetów 1994-1995; tenże, Szkolenia katechetów 1995-1997; tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadpodstawowych; tenże, Szkolenia – katecheci szkół ponadgimnazjalnych; tenże, Szkolenia – katecheci szkół specjalnych; tenże, Warsztaty – stażyści i kontraktowi; tenże, Akcje Wydziału Katechetycznego.

¹⁹⁷ Szczegółowa analiza poszczególnych wymiarów formacji katechetów w diecezji płockiej po 1990 roku została ukazana w: E. Jancewicz, *Formacja katechetów w diecezji płockiej po 1990 roku*, Płock 2010.

powyższych refleksji można mówić o stałej i systematycznej formacji katechetów duchownych, zakonnych i świeckich, jako pewnej strukturze nie przypadkowej, lecz świadomie przygotowanej i wdrożonej do praktyki przez Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Płockiej w latach 1990-2008. Dzięki temu została stworzona możliwość stałego i systematycznego doskonalenia katechetów w wymiarach, na które zwraca uwagę *Dyrektorium ogólne o katechizacji*: „być”, „wiedzieć” i „umieć działać” oraz w kształtowaniu postawy nauczyciela, wychowawcy i wiarygodnego świadka Chrystusa. Analizując osiemnastoletnią formację katechetów w diecezji płockiej, można przypuszczać, że wpłynęła ona znacznie na kształtowanie ich osobowości oraz podnoszenie kompetencji potrzebnych do pełnienia posługi katechetycznej, a przez to na jej jakość oraz oddziaływanie osobowe katechetów na katechizowanych i całe środowisko szkoły.

ZUSAMMENFASSUNG

In der Płocker Kirche, die seit Jahrhunderten verschiedenartige seelsorgerisch-katechetische Tätigkeiten aufnimmt, nimmt die Formation der Katecheten besonderen Platz. Mit dem 1. September 1990 beginnt die neue Zeit in der Tätigkeit der Katecheten. Seit dieser Zeit wird nämlich Religion wieder an den Schulen unterrichtet. Die Anwesenheit des Katecheten in den Strukturen des Bildungswesens und vor allem die Katechese selbst forderte die Bildung einer festen Formation. Die Sorge und die Verantwortung für die Formation der Katecheten lag an der Katechetischen Abteilung der Płocker diözesanen Kurie, die die Fortbildung für die Katecheten in den Diözesen, Dekanaten und in den Pfarrgemeinden organisierte, nämlich: August-Treffen der Katecheten, Kurse und Rekolektionen, Rekolektionen für die Ordens- und Laienkatecheten, Konferenzen für die Katecheten des Dekanats, Schulung- und Informationskonferenzen für die Katecheten, die an den Gymnasien, Oberschulen und Sonderschulen arbeiten, Schulungen für die Katecheten, die erst anfangen Religion zu unterrichten, Schulungen für die Ordens- und Laienkatecheten in Verbindung mit der Weihnachtskatechese. Außerdem wurden auch das Studium für Katechismus der Płocker Diözese und Sommerwerkstätte für Katecheten organisiert. Dank der zahlreichen und vielseitigen Arbeit der Formation entstand die Möglichkeit, die Katecheten stets und systematisch im menschlichen, christlichen, apostolischen, intellektuellen und methodischen Ausmaß weiter zu bilden.